



Datum för mötet

2013-08-26

Klockan

09.15– 12.00

Plats

Polishuset vid Ernst Fontells Plats, plan 6, lokal Kronan

Kallade

Polismyndigheten
Skytteföreningarna

Närvarande

Polismyndigheten

Eva Strömblad, chef för polisrättsenheten
Clarence Oredson, chef för tillståndssektionen
Maria Brahm, vapenhandläggare
Barbro Jönsson, verksamhetsutvecklare
Anna Skoglund, jurist
Lennart Andersson, stabschef vid förvaltningsavdelningen
Daniel Norlander, biträdande avdelningschef, punkt 1
Hans-Olof Sandén, stabschef vid länspolismästarens stab

Skytteföreningarna

Jan-Erik Sundell, Vice ordförande banchef Säve PSK
Ragnar Nielsen, Södra Dals pistolskytteförening
Lennart Johansson, Vargöns pistolklubb
Johan Feldtmann, Vargöns pistolklubb
Peter Larsson, Volvo pistolskytteklubb
Jan Nilsson, Västgötadals pistolskyttekrets
Simon Magdeburg, Västergötlands skyttesportförbund
Ingemar Jonsson, Västsvenska skyttesportförbundet
Lars Lundmark, Västsvenska skyttesportförbundet
Sonny Svensson, Älvsborgskretsen
Peter Hjortstam, Älvsborgskretsen
Birgitta Rundberg, Göteborg och Bohus läns pistolskyttekrets
Claes Linder, Göteborg och Bohus läns pistolskyttekrets
Christer Beckman, Göteborgs Pistol och sportskytteklubb
Lars Lundmark, Göteborgs Pistol och sportskytteklubb
Christer Back, Göteborgs polismän IF
Tony Wendelklint, Göteborgs polismän IF
Ulf Larsson, Härlanda pistolskytteklubb

Lars Borchardt, Härlanda pistolskytteklubb
Göran Poucette, Härryda pistol och sportskyttar
Henrik Olsson, Härryda pistol och sportskyttar
Gunnar Nyman, Skaraborgs pistolskyttekrets
Anders Norgren, Skaraborgs pistolskyttekrets
Baloo Eriksson, Skepplanda skytteförening
Jonas Landin, Skepplanda skytteförening
Allan Björlin, Säve pistolskytteklubb
Göran Hansson, Ordf. Göta Vapensällskap

1 Inledning

Daniel Norlander hälsar alla välkomna till dagens möte och ger en presentation av Polismyndigheten (vilken finns att tillgå på Polismyndighetens hemsida).

Eva Strömblad presenterar sig och redogör i korthet för hennes nya uppdrag som chef för polisrättsheten.

2 Presentation av deltagarna

Deltagarna i dagens möte presenterar sig.

3 Vapenhandläggningen – ett flödesschema

Maria Brahm redogör i korthet för hur processen ser ut från det att en ansökan lämnas in till dess att det fattas beslut i ärendet.

4 Vapenhandläggningen – organisation

Eva Strömblad lämnar en redogörelse för hur polisrättsheten är uppbyggd för närvarande och uppger att organisationen är under omstrukturering. Ledningen för enheten är nytillträdd med ett tydligt uppdrag att skapa ordning och reda i verksamheten.

Den nya organisationsstrukturen förväntas vara klar under hösten.

För närvarande pågår även ett rekryteringsarbete för att återbesätta en rad befattningar, främst som handläggare för att på så sätt öka handläggningskapaciteten.

5 Statistik

Polismyndigheten i Västra Götaland har flest antal vapenärenden i landet och antalet uppgår till omkring 15 000 per år. Trenden har dessutom varit att antalet ärenden ökat under de senaste tre åren med cirka 1 000 ärenden per år. Nuvarande balans ligger runt 1 200 ärenden.

Antalet handläggare är just nu cirka 20 vilket har bedömts vara för få. Rekrytering pågår och antalet kommer att överstiga detta antal.

6 Vapenhandläggningen – praxis

Nuvarande vapenlag uppställer krav på att det ska föreligga *synnerliga skäl* för att beviljas tillstånd att inneha enhandsvapen. Detta krav preciseras ytterligare i vapenförordningen där det stadgas att sådant tillstånd kräver att sökanden är *aktiv medlem* i en skytteförening eller motsvarande organisation samt att han eller hon visat prov på *särskild skjutskicklighet*.

Vidare preciseras kraven på skjutskicklighet i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Utredningen i dessa ärenden bör därför vara särskilt noggrann och tillståndsgivningen bör följa strängare normer än vad som gäller i fråga om andra skjutvapen. Rikspolisstyrelsen rekommenderar vidare att denna restriktiva bedömning bör omfatta samtliga de krav som uppställs för vapeninnehav och innefatta, förutom sökandens kvalifikationer och behov av vapnet, även vapnets lämplighet för det angivna ändamålet. Vid tillståndsgivning beträffande enhandsvapen bör kravet på synnerliga skäl skärpas i takt med det antal enhandsvapen som sökanden innehar. Det bör också vägas in att det knappast är realistiskt att vara aktiv i ett stort antal olika skyttegrenar.

Polismyndigheten har under senare år fattat ett antal avslagsbeslut i vapenärenden där myndigheten bedömt att aktivitetsnivån inte ligger på en sådan nivå att sökanden når upp till kravet om synnerliga skäl. Ett stort antal av dessa ärenden har sedermera överklagats av sökandena och blivit föremål för prövning i såväl förvaltningsrätten som kammarrätten och Högsta Förvaltningsdomstolen. Domstolarna har i samtliga de fall som nått högsta instans gått på Polismyndighetens linje.

Barbro Jönsson redogör för det arbete som pågår vad gäller praxis i vapenärenden.

Polismyndigheten har under sommaren påbörjat ett arbete med att utarbeta en promemoria för att underlätta för handläggarna och beslutsfattarna vad avser tillämpningen av författningstexterna. I detta arbete ingår en översyn av vad som kan göras för att underlätta handläggningen för såväl handläggarna som för sökandena.

7 Frågor

7.1 Organisation

Hur ser utbildningen ut för handläggarna vad gäller kunskapen om vad olika vapen har för användningsområden?

Det finns för närvarande ingen kontinuerligt återkommande central utbildning för vapenhandläggare, varken internt eller externt. Den utbildning som bedrivs sker på intern lokal nivå och det finns anledning att se över hur denna ska bedrivas i framtiden. Polismyndigheten tar tacksamt emot det erbjudande som lämnas om att föreningarna är villiga att bistå med kunskap i hur bland annat tränings- och tävlingsverksamheten är strukturerad.

Hur prioriterar Polismyndigheten de inkommande ärendena?

Med anledning av den rådande situationen har ledningen för polisrättsenheten tvingats att prioritera mellan inkommande ärenden och valt att göra detta utifrån ärendekategorier. Detta innebär t ex att ärenden som ligger inom farozonen att leda till olaga vapeninnehav tas med förtur. Inriktningen är att ärendena på sikt ska kunna hanteras i den ordning som de kommer in. Detta kräver dock att antalet öppna ärenden arbetas av så att man når en rimlig och hanterbar nivå.

Finns det inte ett lagbundet krav om att ärendena ska hanteras i den ordning de kommer in?

Nej något sådant krav finns inte men Polismyndigheten delar den uppfattningen att detta är det önskvärda.

Vad är det som har föranlett förändringen från att tidigare ha hanterat vapenärenden på lokal nivå ute i länet?

Fram till 1998 var Västra Götaland indelat i fem polismyndigheter med polischefsutbildad personal som beslutsfattare i dessa ärenden inom respektive polisdistrikt. Samma år beslutade Regeringen att avveckla polischefsutbildningen varpå antalet juristutbildade polischefer med tiden har kommit att minska. Dessa beslutsfattare kom att gå i pension under tiden strax efter det att den nya Polismyndigheten bildades. I takt med att polismyndigheterna avvecklades genomfördes en centralisering av dessa myndigheters administration. Denna utveckling har sett likadan ut inom övriga rikets polismyndigheter.

Det bör även poängteras att det än idag finns vapenhandläggare som har sin placering utanför Göteborg men att dessa har sina beslutsfattare på distans (med säte i Göteborg).

Tidigare fanns det en kvalitetssäkring i samband med att man lämnade in sin ansökan, varför har denna tagits bort?

Trenden har varit att allt fler tar kontakt med myndigheten via hemsidan eller elektronisk post. Processen i vapenärenden är i likhet med annan förvaltningsrättslig hantering främst skriftlig. Det har genomförts utbildningsinsatser för receptionspersonalen runt om i myndigheten men denna syftar endast till att klara de mest elementära delarna av mottagandet av ansökningar. Polismyndigheten tar till sig de önskemål som framförs om ökad service i initialskedet av vapenhandläggningen.

Det bör även upplysas om att det pågår arbete med att utveckla möjligheterna att söka digitalt via Polisens hemsida. Polismyndigheten har även haft kontakter med Rikspolisstyrelsen i detta ämne och framfört önskemål om detta. Kompletteringar kan redan idag ske via e-post.

7.2 Rättspraxis

Gäller inte likhetsprincipen för Polismyndigheten i Västra Götaland?

Likhetsprincipen finns i svensk rätt fastslagen i regeringsformen som säger att den offentliga förvaltningen ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Denna princip gäller naturligtvis även för Polismyndigheten i Västra Götaland. Principen innebär dock inte att alla beslut ska vara lika utan att fall där de sakliga förutsättningarna är lika ska bedömas på samma sätt.

Svensk lagstiftningstradition bygger på abstrakt kodifiering, d v s skrivna författningar som är generellt avfattade och som kräver tolkning i samband med tillämpning. Dessa tolkningar förtydligas med tiden genom rättspraxis. Svensk rätt bygger således inte på den rättstradition som används inom den anglosaxiska världen och som går under beteckningen fallrätt. Den svenska rättstraditionen bygger vidare, av nödvändighet, på att det görs individuella bedömningar i varje enskilt fall.

I samband med att ett femårigt tillstånd är på väg att gå ut händer det att en förnyelse inte hinner prövas innan femårsperioden är till ända, blir det då fråga om olaga vapeninnehav?

Denna problematik har uppmärksamats av vapenutredningen och ett förslag har presenterats i betänkandet, Skärpningar i vapenlagstiftningen (SOU 2013:7). Under nu gällande förutsättningar har några ärenden förts till åtal av åklagare men domstolarna har inte dömt varför det inte finns några fällande domar. Polismyndigheten gör i likhet med vad som sagt tidigare en individuell bedömning i varje enskilt fall.

Regelmässigt sänds en påminnelse ut tre månader innan licensen går ut och myndigheten har beslutat att dessa ärenden ska prioriteras för att undvika den aktuella problematiken. Ansökningar om förnyelse som inkommer väldigt sent kan dock inte garanteras ett avgörande innan tiden för tidigare licens löpt ut.

Rikspolisstyrelsen har tidigare utfärdat en promemoria som innehåller tillämpningsrutiner varför följer inte Polismyndigheten dessa och vilken inställning har myndigheten till dess innehåll?

Rikspolisstyrelsen har föreskriftsrätt för polisväsendet inom en rad områden. Denna föreskriftsrätt har inom detta område nyttjats genom att styrelsen utfärdat föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Någon föreskriftsrätt utöver detta finns inte. Den promemoria som omnämns av frågeställaren har därmed inte ställning av bindande föreskrift för Polismyndigheten som är en självständig myndighet i förhållande till Rikspolisstyrelsen.

Den aktuella promemorian kommer dock att ingå som ett underlag inför uppriktandet av den interna promemoria som just nu håller på att utarbetas inom Polismyndigheten. Myndigheten är så här inledningsvis positiv till det innehåll som framgår av Rikspolisstyrelsens promemoria.

Det finns flera fall som tyder på att Polismyndigheten är tämligen rigid i sin tillämpning av bestämmelserna när det kommer till fall där någon av olika anledningar under en tid inte kunnat vara aktiva. Vad anser Polismyndigheten om detta förhållande?

I vissa fall kan det förekomma att en vapeninnehavare under en begränsad period inte haft möjlighet att utöva aktivt skytte såsom t ex under graviditet, värnplikt, utlandstjänst eller sjukdom. Det ankommer då på skytten att i samband med ansökan redogöra för hur och i vilken omfattning det framtida skytet kommer att bedrivas. Polismyndigheten bör i ett sådant fall göra en bedömning genom en prognos utifrån de uppgifter som sökanden lämnat och hur det sett ut innan uppehållet. Det bör framhållas att samtliga övriga krav som ställs ska vara uppfyllda även i dessa fall.

Polismyndigheten kommer att ta till sig denna frågeställning och beakta de synpunkter som förts fram i det fortsatta interna arbetet.

Det förhållandet att aktivitet inom föreningarnas administration inte tillvägs tillräckligt värde i samband med tillståndsgivningen riskerar att urholka föreningarna, hur ställer sig myndigheten till denna befarade utveckling?

Kraven på aktivt medlemskap i en skytteförening bör läsas mot den bakgrunden att vapenlagstiftningen i grunden syftar till att reglera vapeninnehav och att det ska finnas ett behov av ett visst vapen. Aktiviteten ska därför i främsta rummet ta sin utgångspunkt i användandet av själva vapnet. Enbart verksamhet som funktionär, tränare eller instruktör utan att man själv använder sina vapen kan dock inte självständigt utgöra grund för aktivitet.

Det finns också fall där nya skyttar vill gå från mer finkalibrigt skytte till mer grovt och att det då ställs upp krav på att de faktiskt skjutit med dessa vapen och visat prov på skicklighet. Det innebär att föreningarna måste stå till buds

med lånevapen vilket inte kan anses vara en önskvärd utveckling, hur ställer sig myndigheten till detta?

Det är naturligtvis av intresse för Polismyndigheten att verka för att färre vapen hamnar i orätta händer och att onödig vapenhantering undviks. Som tidigare nämnts är det möjligt för myndigheten att göra bedömningar som grundar sig på prognoser. Dessa prognoser kan grunda sig på olika parametrar varav föreningsintyg är en sådan. Det finns all anledning att fortsätta dialogen mellan myndigheten och föreningarna vad avser möjligheterna att utveckla de s k föreningsintygen.

Polismyndigheten kommer att ta de synpunkter som framförts under övervägande i samband med det pågående interna arbetet.

Det finns en del skyttar som fortfarande har livstidslicenser och som inte är så aktiva. Kommer myndigheten att se över detta förhållande och ta ställning till eventuella återkallelser?

Att återkalla en vapenlicens kräver att kriterierna i vapenlagen är uppfyllda. Polismyndigheten kommer inte att ta initiativ till någon sådan generell översyn utan agerar på förekommen anledning. Det kan dock uppstå omständigheter som gör att dessa förhållanden får betydelse vid den helhetsbedömning som ska göras i samband med att andra licenser hos samma vapeninnehavare ska prövas.

I vilket skede kräver Polismyndigheten att en skytt måste börja tävla för att få ytterligare licens på fler vapen?

Det är omöjligt att ge ett generellt svar på frågan om när det krävs tävlingsresultat för att en licens ska beviljas. Av Rikspolisstyrelsens föreskrifter framgår att kravet på synnerliga skäl bör skärpas i takt med det antal enhandsvapen som sökanden innehar.

7.3 Övriga frågor

Den av myndigheten upprättade skrivelsen om behovsmotivering har under perioder inte funnits tillgänglig på myndighetens hemsida, vad beror detta på?

Detta har inte varit någon medveten utveckling. Skrivelsen gäller och ska finnas tillgänglig. Den kommer dock att ses över.

Föreningsintygen, räcker de eller räcker de inte?

Det finns anledning att se över hur dessa intyg är utformade och att utveckla dessa så att de blir mer innehållsrika än de är idag. Detta måste diskuteras mellan föreningarna och myndigheten. Det bör också noteras att arbete med blanketter för föreningsintyg pågår på central nivå och att Rikspolisstyrelsen har för avsikt att återkomma i frågan.

Har det gjorts någon mer genomgripande analys av handläggningstiderna inom Polismyndigheten?

Nej det har inte gjorts någon sådan analys. Polismyndigheten inriktar nu sitt arbete på att förbättra och förenkla handläggningen för framtiden.

8 Avlutning

Mötet avslutas med några korta reflektioner.

- Den allmänna uppfattningen tycks vara att man är nöjd med mötet och att det varit hög tid för denna dialog. Föreningarna ger uttryck för att de välkomnar en fortsatt dialog och ett förslag är att möten hålls med en intervall om ett möte per halvår.
- Föreningarna lämnar erbjudande om att bistå myndigheten i utbildningen av nya handläggare och därmed bidra i att bland annat redogöra för hur tränings- och tävlingsverksamheten är strukturerad.
- Det beslutas att det ska upprättas en kontaktpunkt för föreningarna i form av en mailadress dit de kan skicka in synpunkter på saker som de finner uppenbart felaktiga eller om de har förslag till förbättringar.
- Föreningarna anmäler kontaktpersoner för den framtida dialogen.
- Föreningarna uppger att de är positivt inställda till att Polismyndigheten besöker dem i deras verksamhet och tar del av de kunskaper de besitter inom vapenområdet.
- Polismyndigheten påtar sig att upprätta en lista över kontaktpersoner och att kalla till nytt möte inom ett halvår.

Dag som ovan

Hans-Olof Sandén